

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25CoP/19/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4121211870
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4121211870.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a členiek senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Sone Vackovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: C. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom u X. B., zastúpená kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, Štefánikova tr. 88, Nitra, dcéra rodičov: matka Z. B., nar. XX.XX.XXXX, toho času v Y. Z. - C., V. XXX, otec T. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z., Z. O. XX, toho času bytom Z., Na O. XX, o návrhu X. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. - H., A. XXX/XX, na zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 10. februára 2022 pod č.k. 13P/227/2021-62, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie rozsudkom zveril maloletú C. V., nar. XX.XX.XXXX do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľke X. B., nar. XX.XX.XXXX, druhým výrokom zaviazal otca prispievať na výživu maloletého dieťaťa sumou vo výške 100 eura mesačne, ktoré je otec povinný platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred na účet Úradu práce sociálnych vecí a rodiny v Nitre, počnúc právoplatnosťou rozsudku. Tretím výrokom zaviazal matku prispievať na výživu maloletého dieťaťa sumou vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené, neplnoleté dieťa podľa osobitného zákona mesačne, ktoré je matka povinná platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred na účet Úradu práce sociálnych vecí a rodiny v Nitre, počnúc právoplatnosťou rozsudku. Navrhovateľke štvrtým výrokom uložil povinnosť vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu v akom ju vykonávajú rodičia. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach. Styk otca s maloletým dieťaťom neupravil a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 45 ods. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, § 62 ods. 1, 2, 3, 5, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 78 ods. 1, § 81 ods. 1 Zákona o rodine, § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok.

1.2. Konštatoval, že maloletá C. V. pochádza z mimomanželského vzťahu T. V. a Z. B.. Rodičia nežijú v spoločnej domácnosti a nezabezpečujú spoločnú starostlivosť o dieťa. Doteraz neboli rodičovské práva a povinnosti k maloletému dieťaťu súdom upravené. Z ich vzťahu pochádza ďalšie maloleté dieťaťa V. V., nar. XX.XX.XXXX. Matka maloletej je od 25.10.2021 vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS v Nitre. Dieťa je aktuálne v starostlivosti navrhovateľky X. B. na základe nariadeného neodkladného opatrenia, uznesenia Okresného súdu Nitra, č.k. 13P/227/2021 - 51 zo dňa 14.12.2021. Kontakt otca s maloletou C. sa realizuje v domácnosti starej matky D. V., ktorej bola do dočasnej starostlivosti zverená V. V.. Vo veci maloletej V. V. sa na Okresnom súde Nitra vedie konanie pod sp.zn. 13P/230/2021 o jej zverení do náhradnej osobnej starostlivosti starej matke, ktoré nie je doposiaľ právoplatne skončené.

1.3. V súčasnosti žije maloletá C. V. u navrhovateľky - X. B., ktorá žije v spoločnej domácnosti so svojim manželom a ich dvomi synmi. Zo správy kolízneho opatrovníka zo dňa 09.12.2021 zistil, že rodina navrhovateľky X. B. obýva 3-izbový rodinný dom, ktorý je štandardne zariadený a je vyhovujúci pre potreby maloletého dieťaťa. V čase šetrenia bola domácnosť pripravená pre pobyt maloletého dieťaťa. Navrhovateľka je zamestnaná s príjmom 500 eur mesačne netto aj s rodinnými prídavkami, jej manžel pracuje brigádne s príjmom približne 800 eur mesačne. Plnoletý syn je rovnako zamestnaný. Všetci členovia rodiny majú s maloletou C. vytvorený pekný vzťah a majú ju radi. Rodina je veľmi súdržná a navzájom si pomáhajú. V čase šetrenia pomerov bola maloletá C. v domácnosti navrhovateľky, bola pokojná, usmiata. Maloletá C. navštevuje detského pediatra F. U. v Z., jej zdravotný stav je dobrý. Matka maloletej je od 25.10.2021 vo výkone trestu odňatia slobody na základe rozhodnutia Okresného súdu Nitra 5T/138/2013 s predpokladaným koncom výkonu trestu odňatia slobody dňa 01.03.2023. Dňa 01.03.2023 matka opätovne nastupuje na výkon trestu odňatia slobody na základe rozhodnutia Okresného súdu Nitra 4T/19/2018 s predpokladaným koncom výkonu trestu odňatia slobody dňa 01.03.2024. Matka je v ústave na výkon trestu odňatia slobody pracovne zaradená. Výška jej príjmu nebola v konaní preukázaná. Matka svojím písomným podaním zo dňa 23.11.2021 uviedla, že súhlasí so zverením maloletej C. do náhradnej osobnej starostlivosti jej tety X. B.. Okrem maloletej C. má ďalšiu vyživovaciu povinnosť k maloletej V. V.. Otec nezabezpečuje starostlivosť o maloletú C.. Podľa vyjadrenia navrhovateľky aj matky dieťaťa je drogový závislý. Otec na pojednávaní dňa 14.12.2021 potvrdil skutočnosť, že je konzumentom návykových látok - diazepam, amfatamíny - pervitín. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že svojím spôsobom života nepredstavuje osobu, ktorá je schopná zodpovedne a riadne zabezpečovať starostlivosť o maloletú C., napriek tomu, že prejavil záujem o zabezpečovanie osobnej starostlivosti o maloletú. Pracuje v stavebníctve ako živnostník, mesačný príjem bol bol 2 652,02 eura netto za zdaňovacie obdobie r. 2020. V súčasnosti otec uviedol, že jeho priemerný mesačný príjem je 1 500 eur brutto. Má dlhy, ktoré nespláca. Kontakty s maloletou C. realizuje počas víkendov u jej matky (starej matky maloletej C.), finančne na výživu maloletej C. neprispieva. Prispieva svojej matke nákupom potravín a tým má za to, že zabezpečuje potreby dieťaťa. Okrem maloletej C. má ďalšiu vyživovaciu povinnosť k maloletej V. V..

1.4. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie dospel k záveru, že návrh navrhovateľky - X. B., nar. XX.XX.XXXX na zverenie maloletej C. V., nar. XX.XX.XXXX do jej náhradnej osobnej starostlivosti bol podaný dôvodne, nakoľko rodičia nezabezpečujú osobnú starostlivosť o maloleté dieťa. Navrhovateľka je teta matky maloletého dieťaťa, je príbuznou dieťaťa. Zabezpečuje starostlivosť o maloletú C. V. od času, od kedy Okresný súd Nitra nariadil neodkladné opatrenie, ktorým zveril maloletú C. do jej dočasnej starostlivosti (uznesenie Okresného súdu Nitra, č.k. 13P/227/2021-51 zo dňa 14.12.2021). Súd prvej inštancie v starostlivosti navrhovateľky o maloletú nezistil žiadne nedostatky. Má vytvorené podmienky na zabezpečovanie stabilného výchovného prostredia pre maloletú C.. Navrhovateľka a jej rodinní príslušníci majú s maloletou vytvorené citové väzby. O maloletú sa dokáže postarať a vytvoriť jej pokojné prostredie pre jej ďalší priaznivý psychický a fyzický vývin. Matka t.č. nie je schopná zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú, nakoľko sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody. Otec dieťaťa žije nezodpovedným spôsobom života. Často sa zdržiava mimo svojej domácnosti. Potvrdil skutočnosť, že je konzumentom návykových látok. Nepredstavuje pre maloleté dieťa osobu, ktorá je schopná riadne zabezpečovať jeho potreby a vytvoriť mu stabilné bytové a sociálne podmienky pre jeho ďalší vývoj. Dieťa je vo veku, kedy potrebuje bezprostrednú starostlivosť zodpovednej osoby, vyrastať v stabilnom prostredí, ktoré mu plnohodnotne nahrádza prirodzené rodinné prostredie. Preto je v najlepšom záujme maloletej, aby bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky, napriek tomu, že otec prejavil záujem o osobnú starostlivosť o dieťa.

1.5. Ďalej konštatoval, že vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu o zverení dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti nezaniká. Pri stanovení výšky výživného otcovi v sume 100 eura vychádzal z príjmu otca, ktorý je vo výške 1 500 eura mesačne. Súčasne zohľadnil jeho ďalšiu vyživovaciu povinnosť k maloletej V. V.. Určená výška výživného na maloletú C. V. je v schopnostiach a možnostiach otca a súčasne zohľadňuje odôvodnené potreby maloletého dieťaťa v útlom veku. Takto určené výživné je otec povinný zasielať na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra. Matke určil prispievať na výživu maloletého dieťaťa sumou minimálneho výživného, ktoré predstavuje od 01.07.2021 sumu 29,87 eura na maloleté dieťa, ktorú sumu je matka povinná zasielať na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Z.. Pri určení vyživovacej povinnosti vychádzal z ustanovenia § 62 ods. 3 Zákona o rodine, že každý rodič je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima bez ohľadu na svoje schopnosti,

možnosti a majetkové pomery. Matka je vo výkone trestu odňatia slobody. Pri zohľadnení jej ďalšej vyživovacej povinnosti k maloletej V. V. nemal možnosť určiť jej iné než minimálne zákonom stanovené výživné. O trovách konania rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2. Otec podal v zákonnej lehote odvolanie, ktoré odôvodnil tým, že súd prvej inštancie nesprávne a neúplne zistil skutočný stav veci.

2.1. Na výzvu súdu doplnil svoje odvolanie a uviedol, že o dcéru sa chce vzorne a svedomito starať ako každý dobrý otec. Súd mu v minulosti zveril prvorodenú dcéru, o ktorú sa riadne staral. So starostlivosťou mu pomáhala jeho matka. Namietal, že súd mu nestanovil čas styku s maloletou. Žiadal maloletú zveriť do svojej starostlivosti a poukázal na to, že na prvom mieste pre dieťa je vždy rodič.

3. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca poukázal na zistenia ohľadom rodinných pomerov. Vzhľadom k vyjadreniam otca maloletej na pojednávaniach mal za to, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je v najlepšom záujme maloletého dieťaťa. Odvolanie otca považoval za nedôvodné a preto navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť.

4. Navrhovateľka X. B. vo svojom vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že je pravdou, že staršia dcéra bola v minulosti zverená do starostlivosti otca, ktorý však všetku zodpovednosť presunul na svoju matku, ktorá sa o dieťa starala. V prípade C. by sa to len opakovalo. Spolu s manželom pre maloletú zariadili detskú izbu, nakúpili jej všetko potrebné a snažia sa, aby vyrastala v láskavom a zdravom prostredí pre jej vývoj, pokiaľ sa nevráti jej matka. Stotožnila sa s názorom súdu prvej inštancie a kurately, pretože otec je nezodpovedný, je drogový závislý, požíva alkohol, je agresívny a násilný. V čase od novembra do 14. decembra 2021 o maloletú neprejavoval žiadny záujem. Po pojednávaní jej začal telefonovať pod vplyvom alkoholu a drog a vyhrážať sa jej a jej rodine. Neskoro večer chodil k jej domu, kričal a slovne ju napádal, k čomu bola privolaná polícia. Pri poslednej návšteve si chcel krikom a násilím vynútiť, aby mu dala maloletú, čomu mu zabránila polícia. Maloletá k nemu nechcela ísť. Po jeho odchode plakala a nemohli ju uklasť a uspať. Stará matka sa otca bojí, ustúpi mu a dovoľí mu maloletú vziať s ním von, aby si obstaral drogy a alkohol, alebo išiel do krčmy. Uviedla, že otec si neplní vyživovaciu povinnosť, odkedy je maloletá u nej. Neprispeje ani finančne ani inak, hoci vie, že maloletá má silnú alergiu, problémy s nožičkami a ekzém, ktorý je potrebné liečiť a na čo vynakladá finančné prostriedky. Staršiu dcéru v byte matky hrubo uráža a aj maloletá V. už volala políciu. Je proti nemu vedené trestné stíhanie za krádeže a hrozí mu uväznenie. Vyjadrila ochotu dávať maloletú starej matke na víkendy, aby sa sestry vídali a zároveň súhlasila s tým, aby maloletá V. chodila k nej.

5. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že zotrváva na svojej výpovedi pred súdom prvej inštancie, s odvolaním otca nesúhlasí a chce, aby bola maloletá zverená do náhradnej osobnej starostlivosti jej tete - navrhovateľke. Trvala na tom, aby kontakt otca s maloletou prebiehal výlučne pod dohľadom jej tety alebo jeho matky. Poukázala na jeho nezodpovedné správanie vyplývajúce z drogovej závislosti, ku ktorej sa sám priznal. Vyjadril sa, že o deti sa kľudne môže starať jeho mama, on chce iba poberať prídavky. Poukázala na jeho nevhodné správanie na pojednávaní. Uviedla, že maloletá je na tetu citovo naviazaná. Nebolo by vhodné ju vytrhnúť z prostredia kde má zázemie a spôsobiť jej tým psychické vypätie. Teta sa maloletej naplno venuje, na rozdiel od otca, ktorý si s maloletou nevytvoril citové puto.

6. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané účastníkom konania v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, neviazaný rozsahom odvolania (§ 65 CMP), neviazaný dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), vec prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania. Dospel k záveru, že odvolanie otca je dôvodné a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušiť a vec mu podľa § 391 ods. 1 CSP vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. Konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je upravené v Civilnom mimosporovom poriadku zákonom. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konanie podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

9. Podľa § 391 ods. 1 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

10. V predmetnej veci dňa 15.10.2021 podala A. X. (pôvodná navrhovateľka) návrh na nariadenie neodkladného opatrenia vo veci zverenia maloletej C. do jej náhradnej osobnej starostlivosti. O návrhu súd prvej inštancie rozhodol uznesením č.k. 13P/227/2021-32 zo dňa 10.11.2021. Dňa 25.11.2021 pôvodná navrhovateľka vzala svoj návrh späť v celom rozsahu. Uznesením č.k. 13P/227/2021-38 zo dňa 08.12.2021 prvoinštančný súd spojil na spoločné konanie veci vedené pod sp.zn. 24P/264/2021 a sp.zn. 13P/227/2021 a zároveň rozhodol, že tieto veci budú v ďalšom konaní vedené pod sp.zn. 13P/227/2021. O dočasnom zverení maloletej C. do starostlivosti X. B. do právoplatného skončenia konania vedeného pod sp.zn. 13P/227/2021 rozhodol uznesením zo dňa 14.12.2021 pod č.k. 13P/227/2021-51. Zároveň ním zrušil uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia č.k. 13P/227/2021 zo dňa 10.11.2021 a konanie o návrhu navrhovateľky A. o zverenie maloletej C. V. do jej náhradnej osobnej starostlivosti zastavil. Po vykonaní pojednávania vo veci súd prvej inštancie následne rozhodol napadnutým rozsudkom.

11. Podľa § 44 ods. 1 Zákona o rodine, náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť.

12. Podľa § 45 ods. 1 Zákona o rodine, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa.

13. V súvislosti s výrokom súdu prvej inštancie týkajúceho sa zverenia maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti odvolací súd konštatuje, že dieťa má na starostlivosť zo strany rodičov právo a zároveň je ústavným právom rodičov zabezpečiť starostlivosť o deti a ich výchovu. Právo a povinnosť rodičov vychovávať svoje maloleté dieťa (§ 30 a nasl. Zákona o rodine) v sebe zahŕňa starostlivosť o komplexný rozvoj osobnosti dieťaťa (duševný, fyzický, rozumový, mravný, citový), o jeho nadanie, fyzické schopnosti, o výchovu zameranú na posilnenie úcty a rešpektu k rodičom, k ľudským a základným právam iných osôb, k svojmu národu a iným národnostiam, ako i rozhodovať v mene dieťaťa, kým nie je schopné samo vystupovať vo vlastnom mene. Právo a povinnosť vychovávať maloleté deti zaberá v hierarchii rodičovských práv najvyššiu priečku. Zákonodarca okrem iného vyjadril túto prioritu a spoločenský význam výchovy zo strany rodičov i v systematike Zákona o rodine a o výchove maloletých detí hovorí vždy na prvom mieste.

14. Ústavný súd SR svojím rozhodnutím sp.zn. V. ÚS 271/08-9 vyslovil, že starostlivosť o deti a ich výchovu je ústavným právom rodičov tak, ako je ústavným právom detí právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Ďalšie osoby môžu nahradiť výchovné pôsobenie rodičov, iba ak žiadny z rodičov nemôže, resp. nechce svoje úlohy vo výchove dieťaťa plniť. Pokiaľ by rodič svoje úlohy pri výchove detí zanedbával alebo by svojím osobným životom a správaním nebol príkladom svojim deťom vzhľadom na to, že jeho osobný život nie je v súlade so všeobecne uznávanými morálnymi normami, mohlo by to mať za následok, že súd zasiahne do jeho rodičovských práv; v takom prípade mal dieťa zveriť buď do osobnej starostlivosti druhému rodičovi, ktorý spĺňa potrebné podmienky a má k tomu vytvorené predpoklady, alebo ak ani druhý rodič tieto podmienky a predpoklady nespĺňa, zverí dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča alebo urobí iné vhodné výchovné opatrenie. Zverenie

maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby je výnimkou zo zásady, že starostlivosť o výchovu a všestranný vývoj mal. dieťaťa je predovšetkým právom a povinnosťou jeho rodičov a predpokladom pre vyslovenie tohto výchovného opatrenia je, že to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa.

15. V prípade, ak otec prejavil záujem o starostlivosť o dieťa, hoci spočiatku súhlasil s tým, aby bolo zverené navrhovateľke, je dôležité, aby súd preveril všetky skutočnosti, ktoré majú vplyv na zverenie dieťaťa. Starostlivosť rodiča o dieťa musí byť vždy na prvom mieste a až v prípade dostatočného a relevantného preukázania, že takáto starostlivosť by nebola v záujme maloletej, súd môže dieťa zveriť inej osobe ako rodičovi. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na lustráciu spisov uskutočnenú súdom prvej inštancie, pričom z týchto, s vecou súvisiacich spisov vôbec nevychádzal a nedal si ich pripojiť. Nezisťoval, z akého dôvodu bola staršia dcéra V. v minulosti zverená do starostlivosti otca, či toto zverenie naďalej trvá a ak nie, z akých dôvodov (či zaniklo zo zákona z dôvodu obnovenia spolužitia rodičov alebo či je toto rozhodnutie naďalej právoplatné). Súd prvej inštancie tiež napriek tomu, že otca vyzval na predloženie potvrdenia o absolvovaní testu na prítomnosť omamných látok, toto ďalej nepreveroval. Konštatoval, že otec nie je schopný zabezpečovať potreby dieťaťa. Otec sa priznal k užívaniu diazepanu, pervitínu raz za týždeň. Pracuje v stavebníctve a podľa jeho vyjadrenia dosahuje príjem 1500 eura mesačne. V spise na č.l. 41 sa nachádza oznámenie Daňového úradu v Nitre, z ktorého vyplýva, že čistý mesačný príjem otca za rok 2020 bol 2 652,02 eura. Z uvedeného sa javí, že riadne pracuje a plní si pracovné povinnosti.

Súd prvej inštancie mal vykonanú lustráciu spisov, týkajúcu sa nielen maloletých detí rodičov, ktorým nevenoval vôbec pozornosť. Trestným rozsudkom, z ktorých vyplýva, že matka bola opakovane obvinená z trestných činov a bola vo výkone trestu odňatia slobody, hoci sú súčasťou spisu, rovnako nevenoval pozornosť. Kto sa staral o staršiu dcéru počas tohto obdobia a komu bola zverená, z obsahu spisu nevyplýva. Z bohatej trestnej lustrácie matky sa javí, že to bola ona, ktorá nebola schopná zabezpečovať starostlivosť o staršie dieťa a z rovnakých dôvodov o maloletú C.. Bude povinnosťou súdu prvej inštancie pripojiť uvedené trestné spisy, spisy maloletých detí, vypočúť podrobne rodičov k otázke starostlivosti a až potom po takto doplnenom dokazovaní bude môcť vyhodnotiť, či sa na strane otca jedná skutočne o osobu neschopnú zabezpečovať starostlivosť o dieťa a je potrebné ho zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti.

16. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

17. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností a možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

18. Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

19. Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

20. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

21. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

22. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6 Cdo 61/2011, vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je ich zákonnou povinnosťou, ktorá v sebe zahŕňa právo dieťaťa na výživu a s tým korešpondujúcu

povinnosť obidvoch rodičov dieťa vyživovať. Z povahy výživného vyplýva, že právo na výživné je osobným právom dieťaťa, nie rodiča, ktorému bolo dieťa zverené do osobnej starostlivosti.

23. Zákonná povinnosť rodičov plniť vyživovaciu povinnosť deťom vzniká narodením a trvá do času, kým dieťa nie je schopné sa samo živiť a uspokojovať svoje odôvodnené potreby. Kritéria na určenie rozsahu vyživovacej povinnosti sú schopnosti, možnosti a majetkové pomery oboch rodičov, a odôvodnené potreby dieťaťa, pri rešpektovaní zásady, že na dosiahnutej životnej úrovni svojich rodičov má právo podieľať sa aj dieťa. Výživné určené dieťaťu slúži na uspokojovanie všetkých životných potrieb pre všestranný telesný a duševný vývoj dieťaťa. Odôvodnené potreby dieťaťa sú dané jednak jeho vekom a stupňom vzdelávania, ale aj zdravotným stavom. Odôvodnené potreby dieťaťa sú však bezprostredne ovplyvňované schopnosťami, možnosťami a majetkovými pomermi rodičov. Ak sú reálne možnosti a schopnosti rodičov väčšie, odôvodnenými sú aj ďalšie potreby dieťaťa, ktoré sice nie sú nevyhnutné, ale so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu sú prospešné pre všestranný vývoj dieťaťa. Ak sú reálne možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov obmedzené, sú odôvodnenými potrebami len bežné potreby dieťaťa, ktoré nepresahujú základnú mieru všetkých potrieb nevyhnutných pre život kultúrneho človeka.

24. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch týkajúcich sa výživného a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo vydané predčasne, keď konajúci súd nedostatočne zistil predovšetkým skutočný stav vecí. Súd prvej inštancie sa pri rozhodovaní danej veci neriadil zásadami uvedenými v citovaných ustanoveniach zákona o rodine, keď sa vôbec nezaoberal majetkovými pomermi rodičov maloletého dieťaťa, nezisťoval aktuálny stav ich majetkových pomerov, hoci pri predvolaní otca tohto žiadal o predloženie dokladov. Civilný mimosporový poriadok explicitne vyjadruje vyšetrovaciu zásadu pre mimosporové konania. Súd nemá zviazané ruky a je v jeho možnostiach zasahovať do priebehu konania, vykonávať nenavrnuté dôkazy, chrániť záujmy jednotlivých účastníkov a poskytnúť ochranu. Skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné. Súd prvej inštancie sa uspokojil iba s vyjadreniami otca na pojednávaní o jeho aktuálnom príjme, bez akéhokoľvek zdokladovania tohto príjmu ako i jeho výdavkov. Taktiež vychádzal len z vyjadrenia matky, že bude vo výkone trestu pracovne zaradená ako krajčírka, o čom nemal žiadne potvrdenie, či skutočne k zaradeniu došlo a aký príjem z tejto činnosti vo výkone poberá. V tejto súvislosti si mal súd vyžiadať správu z Ústavu na výkon trestu odňatia slobody, či bola matka zaradená, na akú pozíciu a akú pracovnú odmenu dostáva. Z tohto pohľadu je potrebné rozlišovať aj dĺžku jej uloženého trestu vo vzťahu k určeniu výšky výživného. Z tohto dôvodu odvolací súd nemal dostatok podkladov a dôkazov či už na potvrdenie, resp. na zmenu napadnutého rozsudku. Z nálezu ÚS ČR sp. zn. IV. ÚS 1181/07 vyplýva, že ak sa rodič svojím úmyselným konaním, pre ktoré bola na neho uvalená väzba a pre ktoré bol následne odsúdený na trest väzenia, zbavil objektívnej možnosti plniť svoju vyživovaciu povinnosť voči svojmu maloletému dieťaťu (§ 86 a 95 zákona o rodine; v SR § 62 a 75 ZR), nemožno túto skutočnosť pričítať na ťarchu tohto dieťaťa, ktoré podľa čl. 32 ods. 4 Listiny má základné právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

25. Okrem toho súd prvej inštancie vôbec nekonkretizoval a nepreveril, v akej výške sú výdavky súvisiace so starostlivosťou o maloletú C., ktoré sú zrejme zo spisového materiálu, ako napríklad alergia, ekzém, problémy s nožičkami a s ním súvisiace cvičenie Vojtovou metódou a tieto nepremietol do určenia výšky výživného. Pri určovaní výšky výživného je súd zároveň povinný skúmať aj opodstatnené výdavky povinnej osoby a opodstatnenosť a oprávnenosť týchto výdavkov podrobiť súdnej kontrole. Taktiež opomenul zisťovať skutočnosti, či rodičia disponujú majetkom tak hnutelným, ako aj nehnuteľným. Zároveň súd prvej inštancie síce konštatoval, že matka i otec majú okrem maloletej C. ďalšiu vyživovaciu povinnosť na maloletú V., avšak opomenul zistiť, v akej výške na ňu obaja rodičia prispievajú.

26. Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

26.1. Odvolací súd dodáva, že úprava styku rodiča s maloletým dieťaťom je súčasťou rodičovských práv. Zároveň však vyjadruje aj záujem dieťaťa na udržiavanie vzájomných väzieb s obidvoma rodičmi, teda aj s rodičom, ktorému dieťa nie je zverené do osobnej starostlivosti. Je potrebné uviesť, že zákon o rodine

v každom prípade uprednostňuje dohodu rodičov, pretože rodičia si sami môžu najlepšie upraviť styk s dieťaťom. Musia si však uvedomiť, že akúkoľvek úpravu styku si dohodnú, táto vždy musí byť v záujme dieťaťa, keďže v zákone o rodine je priamo zakotvená zásada, podľa ktorej je záujem maloletého dieťaťa na prvom mieste pri rozhodovaní o všetkom, čo sa ho týka. Pri posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje úroveň starostlivosti, bezpečnosť dieťaťa a bezpečnosť a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, ochrana dôstojnosti a duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa. Často sa však rodičia na styku nedohodnú, resp. sa nevedia dohodnúť, preto musí o styku rozhodnúť súd.

26.2. V predmetnej veci súd prvej inštancie svojím rozhodnutím vo výroku V. rozhodol tak, že styk otca s maloletým dieťaťom neupravil. Tento výrok však nijakým spôsobom neodôvodnil, rovnako ako neodôvodnil ani výrok IV., ktorým uložil navrhovateľke povinnosť vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu v akom ju vykonávajú rodičia a tiež že právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach.

27. V ďalšom konaní sa súd prvej inštancie bude dôsledne zaoberať dôvodnosťou zverenia do náhradnej osobnej starostlivosti maloletej C. s poukazom na najlepší záujem, tak ako odvolací súd už vyššie naznačil. Ďalej sa bude zaoberať podmienkami pre určenie výšky výživného, predovšetkým si zadováži aktuálny príjem rodičov dieťaťa a zistí ich majetkové pomery, k čomu si vyžiada správy, tak ako bolo vyššie zmienené. Následne vyhodnotí všetky náklady súvisiace so starostlivosťou o maloleté dieťa. Až po riadnom preskúmaní veci vo svetle zhora naznačeného následne vo veci opätovne rozhodne. Rozhodnutie odôvodní v zmysle ustanovenia § 220 CSP tak, aby v prípade podaného odvolania bolo odvolacím súdom preskúmateľné. Zároveň v novom rozhodnutí sa bude zaoberať aj dôvodmi otca dieťaťa uvedenými v podanom odvolaní a rozhodne tiež o trovách konania.

28. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil a vec mu podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Úlohou súdu prvej inštancie bude doplniť dokazovanie v naznačenom smere, na základe ktorého bude možné opätovne rozhodnúť a rozhodnutie náležite odôvodniť, pričom prvoinštančný súd bude viazaný právnym názorom odvolacieho súdu. Zároveň rozhodne aj o trovách konania, vrátane trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).